

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al asociațiunii institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacțiunea și administrațiunea: Sibiu, Strada Visarion Roman Nr. 1—3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500.—; pentru particulari Lei 400.—; pentru cooperative, funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300.—. În străinătate Lei 800.—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare cm. Lei 6.—

Fondator: **Dr. CORNEL DIACONOVICH.**

Director: **Constantin Popp.**

□

Redactor: **Dr. Mihai Veliciu.**

Sumarul:

O mișcare justificată. — Ce avem de făcut. — Capitalurile mobiliare în România. — Amortizarea datorilor în sensul legii din 14 Aprilie 1933. — Veniturile și cheltuielile comunale. — Școala de conductori tehnici, Cluj. — Cronică: Stabilitatea monetei noastre. — Asociațiunea „Astra”.

O mișcare justificată.

De doi ani și mai bine institutele de bani ale țării, mijloacele necesare, indispensabile, ale creditului, se luptă cu cele mai mari dificultăți. Multe din ele duc, deadreptul, luptă grea pentru existență — de pe urma legilor nehibzuite, aduse de diferiții noștri guvernânți și poreclite pentru conversiunea datorilor agricole.

Glasul băncilor și al reprezentanților lor, celor mai autorizați, prin care au arătat consecințele distrugătoare ale legilor aduse, a răsunat în pustiu.

Ele au fost părăsite în voia sorții lor, fără sprijin din nici o parte.

Legile de ocrotire aduse în avantajul păturei agricole a populațiunii, fără a fi de fapt de folos pentru aceasta și a o ajuta, au distrus creditul și enorme capitaluri mobiliare; au desorganizat întreaga noastră viață economică, lipsind în același timp și Statul de cei mai buni contribuabili, cari au fost întreprinderile bancare.

Efectele situației create de legile de ocrotire a debitorilor se văd și se simt. Vor fi resimțite și ilustrate și mai mult în viitor prin golurile, ce se vor arăta la diferitele poziții de venituri ale Statului.

În fața acestor rezultate negative ale legilor aduse, natural și logic ar fi, ca Statul, în propriul său interes bine priceput, să caute a ameliora situația grea creată — să zicem de considerații superioare de ordin social; să ajute așezămintele greu atinse de reformele aduse, de a se reface succesiv și să contribuie, prin măsuri bine chibzuite, rezonabile, la normalizarea vieții economice-financiare.

Ce se întâmplă însă? Se aduc, cu concursul Statului, noi măsuri, contrare intereselor mijloacelor de credit și se crează băncilor instituții noi de concurență, pe un teren, care până acum era exclusiv al lor.

Țintim la noile Oficii ale Regiei Autonome P. T. T., încredințate cu încassarea cupoanelor și efectelor comerciale, oficii înființate și puse în funcțiune nu de mult.

Cum aceste Oficii, pe lângă încassarea cupoanelor și a efectelor comerciale, se mai angajează și la efectuarea formalităților de ridicare a protestelor cambiale și transmiterea polițelor, a tratelor și a cecurilor, contra unor comisioane, — toate operațiuni pur bancare — este evident că se crează institutelor de bani, în aceste vremuri grele, o concurență, care le va sustrage o mulțime de operațiuni, le va reduce și mai mult activitatea și le va împinge — fatal — la reducerea personalului.

Stăm deci în fața unei posibilități de înmulțire a șomerilor, prin reducerea — impusă de împrejurări — a personalului dela întreprinderile bancare, cari — cu toate dificultățile cu cari se luptă — lu-

crează și în prezent încă cu un surplus de angajați de 20% tocmai pentru prevenirea șomajului.

Institutele de bani și organizațiile lor profesionale, până acum, nu s'au sesizat de noua lovitură, ce primese prin înființarea Oficiului Regiei Autonome P. T. T. de care am amintit mai sus.

Sunt cuprinse în fața piedecilor multe și tot mai mari și invincibile, ce se pun în calea existenței lor, de un fel de apatie, de fatalism.

S'a alarmat însă — și cu drept cuvânt — numărșoasa clasă a funcționarilor particulari, amenințată să-și piardă pâinea zilnică și expusă azi mâne să îngroașe numărul deja destul de însemnat al șomerilor din țară.

Secția funcționarilor particulari dela Camera de muncă din Sibiu d. e. în o ședință ținută săptămâna trecută ocupându-se cu această chestiune de vital interes pentru membrii ei, a hotărât, să ceară, prin o adresă, Guvernului resp. ministrului de resort, luarea de măsuri urgente și eficace — pentru delăfurarea primejdiei, ce amenință, sau cum se zice în hotărîrea luată, „măsuri pentru a opri aruncarea în mizerie a funcționarilor și așa destul de oropsiți“.

Acțiunea pornită de funcționarii particulari din Sibiu, pentru cauza lor dreaptă desigur nu se va opri aici.

Se va generaliza și intensifica în țara întreagă — până la deplină izbândă.

Dl ministru D. R. Ioanișescu, care în cursul funcționării sale, a dat atâtea dovezi de solitudine și de înaltă înțelegere pentru nevoile claselor muncitoare, desigur va ști să găsească soluția cea mai bună pentru ocrotirea intereselor funcționarilor particulari.

Sperăm că o va și face, pentru a preveni un rău mai mare, decât cel al lipșirii Regiei Autonome a P. T. T. de niște venituri pentru ea de prea puțină importanță.

Ce avem de făcut.

Preocupările momentului au pus cea mai mare bază și cea mai intensă acțiune pe operațiunea valorificării cerealelor. În felul cum se caută rezolvarea chestiunii numite, se lăsa mult domeniu de discuție, de aceea suntem satisfăcuți când constatăm că în această privință, în afară și independent de munca

trudnică depusă a intervenit în ultimul moment o tranșacție utilă din toate punctele de vedere. Este vorba adecă de învoiala făcută cu Germania de a-i vinde surplusul de cereale, dacă nu tot, cel puțin o mare parte din aceasta. Astfel am scăpat de cercul vicios al valorificării pe cale artificială a grâului nostru, cerc vicios care revenea mereu la o operațiune de finanțare a acestui produs, astăzi când fondurile ne lipsesc cu desăvârșire și le gășirăm în parte numai prin decapitarea instituțiunii numită: „Creditul agricol“. Evident că nu mică este satisfacțiunea noastră că s'a gășit calea normală și naturală a valorificării cerealelor, având posibilitatea să reținem banii necesari concepției de finanțare, care se urmăria de cercările conducătoare în problema aceasta spinoasă, și să împiedecăm mărirea portofoliilor putrede și a creditelor înghețate, cari și așa sunt destul de considerabile. Cu acestea am putea spune că problema agricolă este încheiată pentru anul acesta, mai cu seamă dacă vom reuși să încheiem un acord și cu Polonia și Cehoslovacia, lucru ușor posibil, deoarece după toate probabilitățile. Rusia nu mai contează în acest an ca mare concurență pe piețele respective.

În aceste condițiuni am fi dispuși să credem că sforțările noastre pentru ameliorarea economiei generale nu mai sunt actuale și suntem liberi să dăm iarăși frâu lung iluziilor pentru a visa un viitor strălucit, deoarece lucrurile merg automat: cu cât suntem într'un mai mare, impas cu atât șansele și norocul ne protejează mai accentuat. Dar faptul este numai în aparență, căci problema noastră agricolă este mult mai complexă de cum ne-o înfățișează viziunea noastră naivă și optimistă.

În primul rând problema agricolă nu este elucidată căci ea nu se reduce numai la bogăția de cereale. Cerealele sunt în general produse al șesului românesc. Ori dealurile și platourile țării noastre formează o importantă fracțiune a reliefului său. El posedă de asemenea bogății proprii și specifice a căror valorificare este tot așa de necesară ca și a cerealelor. Așa avem ca cel mai important produs al dealurilor vița de vie cu toate varietățile sale. În treacăt am citit adesea de sforțările oficiale pentru a înobila acest ram de producțiune. Lăsând la o parte legea care interzice plantarea hibridilor, tocmai pentruca producția de vin să poată fi ușor desfăcută pe prețuri remuneratorii, dar care tinde totuși să fie abolită dacă chiar n'a fost până acuma, ne sunt mai cu seamă cunoscute măsurile oficiale luate în privința vinificațiunii și a fermentației. Totuși partea comercială a chestiunii este încă nerezolvată. Se pune adecă mereu pe tapet problema plasării produselor noastre viticole. În această privință Polonia avea într'o vreme multă tendință spre produsele acestea ale noastre. Totuși o acțiune metodică pentru a acapara această piață, nu s'a urmărit din partea noastră. Și doar suntem vecini și aliați.

Dar in afară de această dublă calitate care ușură de sigur mult încercările noastre de apropiere comercială, Polonia era un câmp potrivit de plasare pentru ramul de producție care ne preocupă. Suntem însă învățați să ne cadă para singură în mâini și să fie coaptă, fragedă și mălăiață pentruca s'o putem digera ușor. Căci în afară de sforțările oficiale de a pune ordine și de a normaliza speciile de struguri și vinuri, producătorii nu s'au interesat cu nimic asupra acestor măsuri. De aceea s'au exportat o oarecare perioadă produse ambalate fără nici o metodă și sortate fără nici un discernământ, încât n'am putut livra mărfuri tip. Ori în felul acesta când marfa livrată nu e categorisită nu se cuceresc azi piețele comerciale nici măcar în țări amice. Pentru a ajunge la un punct ca să putem spune că suntem exportatori de produse viticole în Polonia și chiar în alte țări, e nevoie să punem întâi capăt desordinei. Până atunci nu putem face decât svăcniri al căror efect nu durează, deoarece consumatorii și clienții după o încercare nereușită, sau chiar după două ne întorc spatele.

Să nu pierdem din vedere faptul dacă e vorba să legăm cele ce se întâmplă în privința producției viticole cu cele ce se întâmplă în celelalte ramuri de producție la noi, că același rău se semnaleză în toate. Cerealele încă multă vreme de acum înainte, nu vor putea prezenta produse selecționate. Ori astăzi toate piețele consumatoare sunt invadate de mărfuri raționalizate ca tip și categorisite ca preț. În acest domeniu însă care este cel mai importat element în lupta comercială, numai inițiativa particulară e datătoare de rezultat. Fără ea și fără concursul larg al ei nu putem nădăjdui în acoperirea piețelor comerciale străine pe seama mărfurilor noastre.

Dar problema agricolă românească e și acum departe de a putea fi epuizată. O mare avere națională în fructe se pierde fără nici o altă valorificare decât aceea ce se poate obține pe piața internă. Fructele formează la noi un produs prețios care ar îndestula cu veniturile, traiul unei importante fracțiuni din populație. Intervine însă și aici indolența producătorului într'o măsură de dublu efect. În primul rând se plantează pomi fără prea mare grijă asupra speciilor. Se cumpără din piață ceea ce se găsește și rari sunt gospodarii cari țin să aibă o preocupare serioasă din altoire și inobilare. Astfel se întâmplă monstruoșitatea că în aceeași grădină abundă varietățile de pomi fără nici o posibilitate de a distinge doi din aceeași familie.

Acest neajuns nu este însă totul. Odată plantată grădina ea e lăsată în grija celui de sus. Dacă se fac poame sunt dela Dumnezeu, dacă nu se fac, e tot voia lui. Fatalismul acesta dus până la exasperare roade o bună parte din posibilitățile de producție, ale bogăției noastre horticoale. Iar când cele înșirate până sunt neexistente, apoi producția însăși suferă de același

rău de care suferă cea viticolă și cea agricolă propriu zisă. Nici o preocupare de sortare, ambalare și mai presus de toate de conservare. Căci trebuie să se știe că în alte țări mai puțin neglijente în ce privește inițiativa particulară și mai bine înțelegătoare asupra folosului pe care-l pot trage din orice ocupațiune fie ea cât de modestă, conservarea fructelor formează o întreagă industrie. La noi în afară de prune cari și ele se conservă după cele mai rudimentare metode, celelalte fructe suferă o întreagă gamă de maltratări, cari n'au altă urmare decât că le alterează în cea mai scurtă vreme. Astfel este ușor de înțeles de ce se mănâncă banane, curmale, nuci de cocos și alte produse impertate cari costă bani scumpi și ne epuizează o bună parte din rezervele de devize.

Din toate cele expuse până acum, abia ne putem face o vagă idee de inapoierea în care se găsește economia noastră națională din cauză că inițiativa particulară nu funcționează în nici un domeniu al ei. Și fiindcă această inițiativă nu se manifestă, statul trebuie să alerge el însuși în toate părțile. De aceea, până la un punct oarecare statul are justificarea perfectă că nu poate fi totdeauna și la cel mai oportun moment, cu soluțiile în buzunar. Dar chiar așa decalată cum este față de necesități, intervenția statului trebuie să se producă pentrucă astfel el însuși suferă. La lumina acestor concluziuni, constatăm ceea ce am enunțat și cu altă ocaziune, că producțiunea noastră agricolă este incapabilă de viața independentă și reprezintă figura unei vietăți care nu poate să se miște decât îndrumată.

S'a spus în diferite ocaziuni că e un noroc pentru noi, că suntem o țară agricolă, altfel sub apăsarea crizei am fi rezistat mult mai greu. Ori rezistența noastră o cunoaștem prea bine pentruca să nu ne putem numi fericiți. Probă e situația noastră financiară, rea din toate punctele de vedere și care dăinuiește de atâta vreme, când alte țări industriale, au rezistat și au suportat criza cu mai mare ușurință. De aceea nu s'au produs evenimente atât de lamentabile ca la noi, de au rămas funcționari neplătiți, furnizorii neachitați și mecanismul statului aproape în anchilozare. Așa că se poate spune că bogăția unei țări este în plină dependență de inițiativa particulară respectivă, care dacă nu se produce, bogăția însăși rămâne nevalorificată. În inițiativa particulară incurajată de stat, rezidă marele fluviu de energie prin care se reprezintă personalitatea energetică a unui popor.

Trecând la a doua ramură a economiei noastre naționale în care avem iarăși multe de făcut: anume ramura creditului și a industriei, vom constata că aceasta este și mai neglijentă. Dacă vom cerceta în special domeniul creditului privat, vom ajunge la concluzia că el a fost distrus nu din lipsa inițiativei particulare ci datorită intervenției nefaste a statului. Și e curios de remarcat că în această privință s'au făcut

multe studii potrivite pentru îndreptarea lucrurilor, dar toate conchid că statul va trebui să între și mai adânc cu controlul în activitatea bancară. Astfel ca să cităm numai pe cel mai recent, dl Gheron Netta cunoscutul profesor dela Academia de comerț din București, publică în Buletinul institutului economic românesc (Nrul din Aprilie—Iunie 1933) un interesant studiu intitulat: „Băncile noastre și situația lor actuală” în care după ce se trece în revistă întreaga epocă de după războiul din punctul de vedere al activității băncilor, autorul face propuneri pentru îndreptarea situației actuale. Propunerile acestea se concentrează toate în jurul controlului statului ca și când lipsa acestuia ar fi dus la situațiunea de astăzi. Ori răul de astăzi e datorat așa cum și autorul citat recunoaște în unele concluziuni, legilor noi cari înfruntând principiile de drept pe care se baza societatea noastră, au distrus încrederea și au desorganizat creditul. În consecință aici intervenția statului a distrus inițiativa particulară, exact o situațiune contrară de ceea ce am văzut la studiul problemelor agricole.

Analog se prezintă situațiunea și în industrie. Aici inițiativa particulară a fost tot așa de activă și de creatoare ca și în domeniul bancar. Dar a intervenit neînțelegerea pe care a arătat-o statul industriei în orice ocaziune de patru ani încoace. Astfel întreprinderi în care se plasaseră capitaluri importante, au tot tânjit mereu pentru că Statul își acoperia nevoile din străinătate. A intervenit însă războiul financiar între state și s'a reglementat comerțul cu de-vize. În această situațiune schimbul de mărfuri cu străinătatea s'a îngreuiat, iar industria națională a avut prilejul ca în multe ramuri de fabricațiune să-și arate marea ei utilitate.

În concluzie comparând situația noastră agricolă cu cea industrială-economică, facem remarcă gravă că nicăieri inițiativa particulară nu s'a coordonat cu concursul statului, așa cum normal ar fi trebuit să se întâmple. În agricultură statul a luat asupra-și toate greutățile fără să fi fost sprijinit de inițiativă particulară, în industrie și în activitatea economică, a creditului din contră: statul a boicotat sau a distrus pe cât a putut, tot ce s'a manifestat pe calea inițiativei particulare. În această situațiune ne convingem nu numai despre ce mai avem de făcut, dar constatăm că mai avem foarte multe de făcut, până când se va înțelege că tot ce statul întreprinde ca măsură economică, trebuie să se coordoneze perfect cu activitatea particulară.

Ing. GH. BRÂNDUȘ.

Capitalurile mobiliare în România.

Cunoscutul și apreciatul economist, dl Dr. Victor Slăvescu, profesor la Academia de comerț din capitală, publică, sub titlul de mai sus, în excelenta revistă „Finanțe și Industrie” din București, un judicios articol, pe care pentru interesul general, ce prezintă pentru cunoașterea și aprecierea situației noastre economice, fimem să-l reproducem în întregime.

Iată ce scrie dl Slăvescu:

Criza economică și financiară, în care ne sbatem de câțiva ani, a pus la grele încercări economia noastră națională. Pierderile încercate sunt enorme. Într'un recent document oficial am văzut cifra de 70 miliarde de Lei numai în ce privește valorificarea recoltelor noastre din ultiimi ani. Adică dacă nu am fi vândut cu prețurile din 1927—1928 recoltele noastre abundente din ultiimi ani, am fi încasat 70 miliarde mai mult. Dacă calculele sunt exacte, — în orice caz ele sunt verosimile, — cifra acestor pierderi este impresionabilă.

Dar oare această cifră reprezintă toată paguba încercată de economia noastră națională, prin efectul crizei? Desigur că nu. Căci dacă mai adăugăm pierderile înregistrate de industrie și comerț, ca și cele ale tuturor particularilor, în general, ajungem fără îndoială, la valori cu totul enorme, de natură să ne indice dimensiunea catastrofei economice ce încercăm.

Cu cât medităm mai serios asupra acestei situațiuni, cu atât trebuie să ne dăm mai bine seamă de gravitatea ei, de unde și necesitatea unei sforțări generale, în vederea unei acțiuni de refacere, după o chibzuită reculegere, și după un plan bine întocmit.

Din eormele pierderi de tot felul, încercate de economia noastră națională, reținem pentru un moment, pierderile suferite de capitalul mobilier. Ele sunt atât de mari, încât se ridică firească întrebarea, dacă țara noastră mai are într'adevăr astfel de capitaluri, sau în cel mai bun caz câte asemenea capitaluri mai posedă ea în mod real.

Nu am fost niciodată o țară bogată în capitaluri mobiliare. Ca orice țară tânără, aflată în primele perioade de organizare economică-capitalistă, nu putem și nu avem de unde să dispunem de capitaluri mobiliare proprii. Cea mai mare parte din averea națională consta din bunuri și capitaluri imobiliare. Pământul și într'o mai mică măsură proprietatea urbană reprezentau adevărata noastră bogăție națională. Până la războiul național de întregire, după o muncă de o jumătate de secol, ajunsesem să avem un anumit capital mobilier: sub forma de valori mobiliare publice și private (titluri de stat, obligațiuni, scrisuri, acțiuni), sub forma de depozite în bănci, sub forma de creanțe de tot felul și sub forma de numerar, exprimat într'o monedă bine consolidată, printr'o acoperire metalică însemnată. Manifestarea optimă a capitalului mobilier național o putem fixa cu prilejul împrumutului național de 5% din 1916, când statul a găsit pe piața internă, cu relativă ușurință, suma de 400 milioane Lei aur, ceea ce ar însemna 16 miliarde Lei de astăzi.

După război, odată cu întregirea țării, capitalul mobilier al țării a trecut printr'o succesiune de faze din cele mai interesante.

Reforma agrară, prin metoda întrebuințată pentru finanțarea ei, a provocat mobilizarea proprietății rurale, cu ajutorul creditului Statului. Statul a plătit pe proprietarii rurali în titluri de rentă, încasând pe de altă parte, pentru o anumită contravaloare, dela sătenii împroprietăriți, prețul pământului dat lor în proprietate. Sumele primite dela săteni au fost cheltuite pentru lucrările tehnice de împroprietărire (măsurători, cadastrare, etc.) sau pentru simple nevoi bugetare. Așa încât Statul a rămas deschis pe piață, față de foștii proprietari, cu suma de peste 6 miliarde Lei, sub formă de rente de stat ale împroprietăririi. Aceste titluri de rentă au trecut, în bună parte, din mâna proprietarilor, în mâna capitaliștilor particulari, constituind un plasament destul de răspândit al capitalurilor disponibile.

Tot în prima perioadă de după război, — 1919—1921 —, Statul a recurs la piața internă prin două împrumuturi, care i-au adus circa 4 miliarde Lei. Pe această cale s'au plasat importante capitaluri mobiliare aflate sub formă de numerar.

Deprecierea monetară, ce a urmat tot în această perioadă de după război, a cauzat desigur însemnate pierderi de substanță la aceste capitaluri mobiliare, mai puțin resimțite totuși prin mirajul cifrelor aritmetice, dar totuși destul de dureroase, dacă ținem seamă de puterea de cumpărare a veniturilor produse de aceste capitaluri.

Epoca postbelică, caracterizându-se printr'un spirit de inițiativă din cele mai vii, a înregistrat crearea de numeroase întreprinderi economice cu scop lucrativ. Au luat ființă numeroase bănci, numeroase întreprinderi comerciale și industriale iar altele și-au sporit considerabil capitalurile sociale. Toată această mișcare de creațiune a utilizat numeroase capitaluri disponibile, atrase de mirajul unor câștiguri rapide, prin ajutorul jocului speculativ de bursă. Desigur, deprecierea monetară a operat și în acest domeniu și cel puțin ca cifre aritmetice, realitatea crudă era camuflată de sporiri fictive de beneficii, ce urma să se răzbune ceva mai târziu. În orice caz, aceste creațiuni de întreprinderi economice au fost prilejuri, de multe ori favorabile, de plasamente fructuoase pentru capitalurile mobiliare postbelice.

Atât deprecierea monetară, ca o consecință a inflației, cât și șubrezenia multor întreprinderi create în pripă, au provocat nenumărate pierderi de substanță capitalurilor, care și-au căutat plasamente în această direcțiune.

Numeroase capitaluri au rămas în poziția de așteptare sub forma lichidă a depozitelor de bancă. Atrase de dobânzi excesive, mai ridicate decât la orice plasament economic lucrativ, capitalurile sub forma de depozite de bănci, au sporit treptat, după război, dela 2 la 35 miliarde Lei, cifra cea mai ridicată înregistrată în 1930.

Tendința de creștere continuă a acestor depozite trebuie remarcată și reținută, pentru această perioadă, caracterizând o adevărată politică de bancă, dusă de întreprinderile noastre de credit. Se știe că după război s'au înființat un mare număr de bănci, începând cu cele care porneau cu un foarte mic capital și până la mari instituții de credit. Cele mai multe din ele — în special cele mai mărunte — au pus accentul pe depozite particulare, în sensul că le-a atras prin mari dobânzi bonificate, pentru a le întrebuința în tot felul de plasamente.

Câtă vreme nivelul dobânzilor private se menținea ridicat între 18—30%, băncile puteau bonifica dobânzi la depozite până la 12—14%, așa încât depozitarii erau atrași, iar întreprinderile de credit găseau cu ușurință fondurile de lucru necesare.

Odată cu declanșarea crizei generale, când mulți debitori s'au prăbușit sub povara unor datorii oneroase, băncile au intrat și ele într'o mare jenă. Angajate față de depunători cu sume importante cărora le serveau dobânzi ridicate, și-au văzut plasamentele lor serios primejduite. Dezechilibrul între operațiunile pasive și active nu a întârziat mult spre a-și produce efectul. În măsura în care legile speciale au protejat pe debitor (concordatul preventiv, lichidarea judiciară, etc.) în aceeași măsură creanțele active ale băncilor și-au pierdut din valoarea lor, creând acestora o situațiune din cele mai precare.

Când în 1932 s'a legiferat și conversiunea datoriiilor agricole și s'a mai acordat moratoriu pentru datoriiile urbane, tot capitalul mobilier din plasamentele bancare, din depozitele spre fructificare și din capitalurile sociale ale băncilor, a fost pus la o grea încercare. Debitorii nu au mai plătit sau nu au mai putut plăti, iar băncile, la rândul lor, nu au mai fost în stare să-și respecte angajamentele lor nici față de depunători nici față de ceilalți creditori. Reducerea creanțelor a intrat în mentalitatea generală, ceea ce va provoca mari pierderi capitalurilor mobiliare.

Iată dar cum dela război și până astăzi, avuția națională reprezentată prin capitalurile mobiliare a suferit continue amputări, cu grave consecințe pentru mersul înainte al activității noastre economice.

Problema capitalurilor mobiliare are în ceasul de față o mare însemnătate, la noi în țară. Iată de ce îmi voi lua îngăduința să revin asupra ei, cu indicarea mijloacelor celor mai potrivite pentru soluționarea ei.

Amortizarea datoriiilor în sensul legii din 14 Aprilie 1933.

Legea pentru reglementarea datoriiilor agricole și urbane din 14 Aprilie 1933 prevede în unele cazuri amortizarea datoriiilor prin anuități adecă rate egale în cari să se cuprindă atât capitalul, precum și dobânzile, și anume: în baza art. 5. debitorii urbani cari

îndeplinesc condițiunile acestui articol pot oferi să-și plătească datoriile în decurs de 5 ani în 10 rate semestriale, începând cu 1 Noemvrie 1933, pe lângă o dobândă egală cu scontul Băncii Naționale de prezent 6%, iar art. 6 alin. 2 acordă proprietarilor rurali, cari nu pot beneficia de art. 1—4 dreptul de a oferi plata în 5 rate anuale egale, iar alin. 4 din art. 6 acordă unor debitori urbani dreptul de a oferi plata datoriilor lor în 3 rate anuale egale.

În ambele aceste cazuri dobânda s'a stabilit la 2% peste scontul Băncii Naționale, de prezent 8%, iar prima rată trebuie plătită la 1 Decemvrie 1933.

Având în vedere că calcularea acestor anuități prezintă oareșicari greutăți, iar astfel de tabele conținând termenul și procentul prevăzut de lege după știrea noastră nu există, credem că facem un real serviciu, publicând tabelele de mai jos.

Tabloul prezentat pentru toate cazurile se referă la suma de Lei 100.000. Cunoscând anuitatea și părțile componente (dobânda și amortizarea din capital) pentru suma de Lei 100.000— printr'o simplă înmulțire și aplicarea virgulei zecimale la locul corespunzător se poate constata foarte ușor suma de plată pentru orice datorie. Tot în scopul ușurării calculului s'au neglijat fracțiunile de bani, iar la unimi s'a rotunzit la cifra 0 și 5, din care cauză la dobânzi în unele cazuri există o diferență în plus sau minus de 1—2 Lei, fracțiuni cari nu prezintă nici o importanță, ținând seamă de suma importantă la care se referă.

Dăm mai jos tabelele.

a) La art. 5.

Capital Lei 100.000— 10 semestre (5 ani) cu 6% anticipat.

Anuitatea: Lei 11.425.

Rata:	Dobânda:	Amortiz. din capital:	Capital restant:
I	2.740 —	8.685 —	91.315 —
II	2.470 —	8.955 —	82.360 —
III	2.195 —	9.230 —	73.130 —
IV	1.910 —	9.515 —	63.615 —
V	1.610 —	9.815 —	53.800 —
VI	1.310 —	10.115 —	43.685 —
VII	1.000 —	10.425 —	33.260 —
VIII	675 —	10.750 —	22.510 —
IX	340 —	11.085 —	11.425 —
X	—	11.425 —	—
Total:	14.250 —	100.000 —	

b) La art. 6 alin. 2.

Capital Lei 100.000— 5 ani anticipat 8%.

Anuitatea: Lei 23.470—

Rata:	Dobânda:	Amortiz. din capital:	Capital restant:
I	6.665 —	16.805 —	83.195 —
II	5.200 —	18.270 —	64.925 —
III	3.605 —	19.865 —	45.060 —
IV	1.880 —	21.590 —	23.470 —
V	—	23.470 —	—
Total:	17.350 —	100.000 —	

c) La art. 6 alin. 4.

Capital 100.000— 3 ani 8% anticipat.

Anuitatea: Lei 36.150—

Rata:	Dobânda:	Amortiz. din capital:	Capital restant:
I	5.555 —	30.595 —	69.405 —
II	2.895 —	33.255 —	36.150 —
III	—	36.150 —	—
Total:	8.450 —	100.000 —	

N. C.

Veniturile și cheltuielile comunale.

IV.

Veniturile.

Înainte de a cerceta toate resursele de venituri ale comunelor, așa cum au fost reglementate de noua lege a finanțelor locale, cred util a determina mai deaproape noțiunea venitului public pentru a vedea dacă toate veniturile create comunelor prin lege, au caracterul de venit public.

Deși noțiunea de venit public pare, la prima vedere simplă, totuși formularea și definiția ei de abia în ultimele decenii a fost definitiv și în mod precis determinată.

Știința financiară stabilește rațiunea venitului public precum urmează:

Suma bunurilor pe cari statul sau altă organizare publică le încasează într'o perioadă financiară, fără obligația de restituire și fără să micșoreze tulpina averii personale, într'un sens restrâns, sau a contribuabililor, într'un sens mai larg (v. Dr. G. N. Leon, Elemente de știință financiară vol. I pag. 202).

Din definiția de mai sus rezultă, că numai acele încasări pot fi considerate ca „venituri“ în înțelesul adevărat și științific al cuvântului, cari intră în mod irevocabil în gospodăria publică, fără ca aceasta să fie obligată la restituire. În această noțiune, deci, nu vor intra împrumuturile cari nu sunt altceva decât simple mijloace și expediente, la cari statul, județul, sau comuna recurge pentru soluționarea unor probleme urgente, cari nu pot fi satisfăcute cu mijloacele ordinare și nu pot fi amânate.

În cât privește clasificarea veniturilor publice, chestiunea nu prezintă multă importanță decât din punct de vedere metodic și didactic.

Cea mai rațională clasificare ni se pare a fi, aceea, preconizată de știința financiară română (vezi G. N. Leon, op. cit. pag. 212), care împarte veniturile publice în următorul mod:

a) Venituri câștigate pe baza principiilor de economie privată, înțelegând prin aceasta veniturile

izvorâte din proprietățile și exploatările proprii ale statului sau a altor organizațiuni publice ;

b) Venituri câștigate pe baza monopolului de constrângere, prin înlăturarea concurenței și a riscului, în categoria aceasta intrând toate amenzile, taxele, contribuțiunile speciale, impozitele și monopolurile ;

c) Veniturile din întreprinderile mixte și

d) Venituri diverse și întâmplătoare (donațiuni, succesiuni etc.).

Să cercetăm acum, în lumina acestor noțiuni, care e situația veniturilor publice comunale, create prin legea pentru organizarea finanțelor locale.

După ce, în două articole, 2 și 41, se ordonă categoric că toate veniturile și cheltuielile trebuiesc înscrise în buget, legea finanțelor locale prin articolul 42 interzice comunelor de a-și crea alte venituri, în afară de cele prevăzute de ea. Mai întâiu constatăm că intenția legiuitorului nu a fost de a crea noi resurse financiare comunelor după cum se credea la început, ci pur și simplu de a organiza, sau mai bine zis, de a reorganiza finanțele administrațiilor locale. La aceasta se reduce după părerea mea noua lege, și această opinie se poate susține, atât pe numele cu care a fost botezată legea: „*pentru organizarea finanțelor locale*“, cât și pe dispozițiile ei amănunțite. Mai mult decât atât: legiuitorul prin noua operă legislativă nici nu aduce prea multe elemente noi de organizare. Într'adevăr, dispozițiile cuprinse în noua lege a finanțelor locale erau în vigoare, în marea lor majoritate, în diferite legi de drept public. Astfel, cele mai multe din normele privitoare la pregătirea, votarea, executarea și controlul preventiv și de gestiune al bugetului comunal, apoi cele cari se referă la angajarea, constatarea, lichidarea, ordonarea și plata cheltuielilor se găseau reglementate în legea contabilității publice și în legea administrativă.

Meritul principal constă numai în coordonarea într'un tot unitar a celor mai importante reguli cari trebuie să guverneze finanțele comunale. Zic: celor mai importante, deoarece sunt o serie de reguli, cari trebuiesc neapărat observate de către cei chemați a administra finanțele locale, fără ca aceste reguli să fi fost strânse toate în „codul finanțelor locale“. În săși legea ne trimite expres și la alte legi, cu caracter fiscal (vezi art. 1, 9, 10, 54 și 60), sau lasă a se înțelege că, în, cazurile nereglementate de ea, se vor aplica dispozițiile generale ale legii contribuțiilor directe, (căci ce alte norme, decât acelea ale legii impozitelor directe se vor aplica în materia procedurii de impunere, despre care legea finanțelor locale nu vorbește decât de compunerea comisiunilor și termenele de apel și recurs?).

Clasificarea veniturilor comunale.

Legea împarte veniturile comunale, ca și cheltuielile, în patru categorii :

1. Venituri ordinare ;
2. „ extraordinare ;
3. „ cu destinație specială.
4. „ diverse.

Deși diviziunea aceasta nu se bazează pe criteriul științifice, totuși, legiuitorul și-o însușește, pentru că o reclamă o bună tehnică bugetară și asigură un mai eficace control al bugetului.

I. Veniturile ordinare.

Destinate a servi la acoperirea cheltuielilor ordinare și cu precădere a celor obligatorii (art. 47), ca unele cari alimentează bugetele în mod normal și periodic, repetându-se în fiecare an financiar „veniturile ordinare cele mai importante sunt următoarele :

a) Veniturile izvorite din impozite și taxe :

1. Cotele adiționale pe lângă unele impozite directe de stat.

În mod normal, se atribuie comunelor — cu condiția ca acestea să fixeze anual cotele, cari nu pot depăși pe cele legale, — următoarele cote legale, pe lângă impozitele directe mai jos specificate.*) Agricol : 2,25% ; Clădiri : 6% ; Comercial 3% ; profesional 3%. Aceste impozite se aplică și se calculează asupra întregului venit impozabil. Dacă cheltuielile ordinare nu pot fi satisfăcute cu veniturile ordinare, comunele sunt în drept a înființa cote suplimentare pe lângă cele mai sus arătate, și până la cel mult 50% din cotele adiționale ;

2) Cota parte din sumele încassate din unele impozite indirecte ale statului, înlăuntrul comunei respective astfel :

a) 25% din impozitul pe consumațiunea rachiuului din fructe și derivatelor lor ;

b) 33% din încassările impozitului pe spectacole ;

c) 50% din produsul impozitului pe automobile, autobuse, motocicletele ;

d) 20% din încassările impozitului pe donațiuni și succesiuni ;

e) 1.25% din încassările asupra pariurilor la curse și alte întocmiri de sport ;

f) 66% din încassările realizate din taxele asupra curentului electric și gazului metan întrebuințate la iluminat ;

g) Produsul taxei percepute asupra extragerii nămolului, nisipului, pietrișului, ghieței, trestiei, paperei, stușiului etc. ;

h) O cotă de 20% din fondul județan și comunal, repartizată pe comune, ținându-se seamă de puterea contributivă a locuitorilor și de cifra populației, constatată după ultimul recensământ oficial.

În categoria aceasta a impozitelor indirecte ale statului, acesta, prin graiul Ministerului de Finanțe, se laudă, că a dat venituri noi comunelor. Afirmațiunea

*) Conform legii pentru contribuțiunile directe, art. 71 și 72.

aceasta e de natură a induce în eroare pe cei cari nu cunosc destul de temeinic starea financiară a comunelor înainte de noua lege. Pentru acest motiv, afirmația de mai sus se poate menține însă nu în întregime, ci în parte, cu rectificarea cuvenită.

Comunele urbane au avut și în trecut veniturile provenite din: repartiziile fondului com. și județan, din impozitul pe spectacole 25%, venituri după automobile, pe cari le taxau direct, apoi, veniturile după iluminatul cu gaz sau electricitate. Astfel că, drept venituri noi acordate prin legea finanțelor locale sunt numai: cota de 25% din impozitul pe consumul rachiuului, 20% din impozitul pe succesiuni și donațiuni, 1,25% asupra pariurilor etc. și produsul taxelor percepute asupra extragerii nămolului, nisipului, trestiei etc. și un nou impozit pe valoarea locativă a terenurilor virane.

Dar dela constatarea, că aceste noi venituri sunt atât de neînsemnate încât comunele aproape nici nu le pot lua în considerare și până la afirmația pretențioasă, că s'au creat noi venituri comunale, este foarte mare distanța, care justifică rectificarea făcută mai sus.

Școala de conductori tehnici, Cluj.

Inscrierile la Școlile de conductori din Cluj, cu secțiile de conductori de Lucrări Publice și Electro-mehaniци se fac până la 20 Septembrie a. c.

Liceenii, cari doresc să-și asigure în timpul cel mai scurt o carieră frumoasă și rentabilă, absolvenții Școalelor superioare de Comerț, cari vor să-și completeze studiile comerciale cu studii serioase tehnice industriale, pentru a putea ocupa locuri de frunte în diferite industrii, absolvenții școalelor superioare de arte și meserii, cari doresc a dobândii o cultură tehnică industrială mai înaltă, toți își pot asigura un viitor frumos, relativ în scurt timp (3 ani) cu cheltuieli foarte reduse, urmând una din secțiile acestei școli.

Taxa de frecvență este de 3000 Lei anual, taxa internatului este de Lei 12.000 anual.

Școala are internat unde elevii bursieri au grațuit locuință și întreținere. În lipsa posibilității, pot lua masa contra cost și ceilalți elevi ai școalei. Elevii merituoși pot obține și scutiri de taxe.

Școlile din Cluj distribuie circa 35 burse integrale.

Sunt admiși pe baza unui examen de admitere, dat numai din matematicile primelor 5 clase de liceu: absolvenții sau absolventele a cel puțin cinci clase de liceu, absolvenții școalelor superioare de comerț, dacă au la bază și absolvirea gimnaziului și absolvenții școalelor superioare de arte și meserii.

Inscrierile se primesc până la data de 20 Septembrie a. c. Cererile vor fi adresate, în conformitate cu condițiile de admitere, Direcțiunii Școalei de Conductori de Lucrări Publice București, Calea Victoriei 93.

Aceste școli, formează ajutoari ingineri, elemente folosite de stat și de particulari, pentru șosele, căi ferate, poduri, clădiri, edilitare, diferite industrii electrotehnice, metalurgice, uzine etc., fie ca ajutoari de ingineri, fie ca șefi de ateliere, uzine sau antreprenori, etc.

Diplomații acestor școale beneficiază de următoarele avantaje: Pot fi numiți în serviciile și întreprinderile tehnice și industriale ale statului, județelor și comunelor. Școalele din București și Cluj sunt singurele școli de conductori din țară, ale căror absolvenți sunt admiși în Corpul Tehnic al Ministerului de Lucrări Publice. — Deasemeni, pot găsi ocupații și în întreprinderile industriale și particulare.

După 10 ani de serviciu activ, cei admiși în cadrele de conductori ai corpului tehnic al statului, pot trece în cadrele de ingineri, în urma unui examen și concurs.

Fac serviciul militar cu termen redus, potrivit prevederilor legii de recrutare în vigoare.

Condițiile detaliate și prospecte se pot obține la Direcțiunea Școalelor.

CRONICA

Stabilitatea monetei noastre. Față de părerile exprimate de dl Ioan Mihalache, vicepreședintele Partidului Național-Tărănist, la Câmpulung, cu privire la restabilizarea Leu-lui nostru, Guvernul a dat publicității următorul comunicat oficial:

„Consecuent programului în baza căruia și-a asumat răspunderea conducerii afacerilor Statului, Guvernul este ferm hotărât să păstreze stabilitatea monedei naționale“.

Opiniunile contrare nu pot influența în nici un fel această hotărâre a guvernului“.

Asociațiunea „Astra“ De curând, Asociațiunea pentru literatura și cultura poporului român „Astra“, și-a serbat șapte decenii de existență, la Brașov. Cu această ocaziune au avut loc serbări impozante, la cari a luat parte și M. Sa Regele. Serbările dela Brașov au fost un fel de sinteză a activității atât de prețioasă a „Asociațiunei“, care este cea mai veche societate de cultură din țara noastră și una din marile mândrii ale Ardealului cultural de odinioară.

Prin activitatea ei neîntreruptă, „Astra“ și-a câștigat decenii dearândul, loc de mare cinste și merit în istoria poporului român. Marele merit al Asociațiunei este, că a luptat cu dificultăți imense pentru a face cultură românească într'o provincie robită, sub un regim, care nu avea alt scop decât desnaționalizarea Ardealului.

Astra a fost, este și va rămâne un admirabil instrument de unificare, o afirmare viguroasă a unității noastre sufletești.

Dar, Asociațiunea a muncit și pentru propășirea situației economice a țaranului român, împreună cu societăți economice sau cu bănci.

Suntem siguri, că în viitor activitatea „Astrei“ atât de profund necesară, va fi continuată ca și până acum.